

Zag je het maar

Kansen voor jongeren met een licht verstandelijke beperking

Dit is een folder van het netwerk Gewoon meedoen. Het netwerk bestaat uit elf (branche)-organisaties die samenwerken en eraan bijdragen dat jongeren met een licht verstandelijke beperking (LVB) naar vermogen mee kunnen doen in de samenleving.

Overal waar in deze brochure 'jongeren' staat, wordt bedoeld: kinderen, jongeren en jong volwassenen.

Inhoud

---

1. Stelselwijzigingen: kans of bedreiging?	4
2. Zag je het maar	5
3. Licht verstandelijke beperking, de problematiek in cijfers	6
4. Het netwerk Gewoon meedoen	7
5. Integrale aanpak in drie pijlers	8
6. Wij hebben de kennis en expertise voor u	14
7. Wij denken graag met u mee	15
8. Het netwerk Gewoon meedoen	16
9. Colofon	19

---

1. Stelselwijzigingen: kans of bedreiging?

In de afgelopen jaren is gewerkt aan meer integrale verantwoordelijkheid van gemeenten voor kwetsbare burgers. Na de verkiezingen van 12 september en de kabinetsformatie zal duidelijk zijn of, hoe en wanneer de voorgenomen stelselwijzigingen ingevoerd worden. Het gaat om de stelselwijzigingen in de jeugdzorg, de AWBZ (waaronder de decentralisatie van de begeleiding naar de Wmo, maar mogelijk ook de IQ-maatregel), Passend Onderwijs en de Wet Werken naar Vermogen (WWNV). Duidelijk is wel dat gemeenten nieuwe taken en verantwoordelijkheden krijgen, mogelijk met minder geld als gevolg van bezuinigingen. Met de nieuwe verantwoordelijkheden krijgen gemeenten te maken met een grote diversiteit aan doelgroepen, waaronder ook mensen met een beperking.

De verwachting blijft dat één groep in het bijzonder wordt geraakt, omdat zij de effecten van meerdere maatregelen zullen merken: jongeren met een licht verstandelijke beperking (LVB) en het gezin en sociaal netwerk waarvan zij deel uitmaken. Zij lopen het risico tussen wal en schip te vallen.

2. Zag je het maar

Een groot deel van de jongeren met een LVB kan zich prima redden. Een ander deel niet en heeft op gezette tijden ondersteuning en begeleiding nodig. Deze jongeren zijn nog onvoldoende in beeld bij gemeenten en algemene voorzieningen, zoals welzijnswerk, voorschoolse opvang en regulier onderwijs. Dit komt omdat ze vaak niet als zodanig worden herkend. Aan hun uiterlijk is meestal niet te zien dat ze een beperking hebben. Vaak zijn zij verbaal heel vaardig. Hierdoor worden ze stelselmatig overschat, terwijl er feitelijk sprake is van een gebrek aan sociale vaardigheden en probleemoplossend vermogen. Ze vinden het moeilijk om zich in diverse sociale situaties te redden en missen het vermogen om de reacties van anderen goed in te schatten.

Ook hebben deze jongeren regelmatig last van bijkomende problematiek zoals (ernstige) gedragsproblemen. Deze komen meestal voort uit een gebrek aan zelfsturing en zelfreflectie en het onvermogen om de eigen agressie onder controle te houden. Psychiatrische problematiek komt ook dikwijls voor. Dan gaat het om diagnoses als ADHD, autisme, depressie en gedragsstoornissen.

Het is voor ouders van jongeren met een LVB niet altijd eenvoudig om de complexe problematiek van hun kind binnen het gezin in goede banen te leiden. Het leidt tot opvoed- en opgroei problemen. Het is nog lastiger wanneer bij de ouder(s) of andere gezinsleden ook sprake is van een licht verstandelijke beperking of psychiatrische problematiek.

3. Licht verstandelijke beperking, de problematiek in cijfers

---

- In Nederland zijn er ongeveer **450.000** jongeren (0-18 jaar) met een IQ tussen 50 en 85.

- Ongeveer **200.000** van hen kunnen zich prima redden met hulp van hun sociaal netwerk en andere lichte vormen van ondersteuning die algemene voorzieningen bieden.

- Bij ongeveer **250.000** jongeren is er sprake van bijkomende problematiek. Zij hebben vaker en meer professionele ondersteuning nodig van (een combinatie van) algemene en gespecialiseerde voorzieningen.

- Ongeveer **40.000** van hen heeft te maken met zodanig zware problemen dat gespecialiseerde zorg nodig is.

4. Het netwerk Gewoon meedoen

Jongeren met een LVB kunnen prima meedoen in de samenleving, als zij hierbij op de juiste manier ondersteund worden door hun sociaal netwerk en algemene of gespecialiseerde voorzieningen. Met algemene voorzieningen wordt bedoeld: algemeen maatschappelijk werk, het Wmo-loket, Centra voor Jeugd en Gezin, school, welzijnswerk, kinderopvang, enzovoorts. Bij gespecialiseerde voorzieningen wordt bedoeld: orthopedagogische behandelcentra, gespecialiseerde jeugdzorg, centra voor psychiatrische stoornissen, gespecialiseerde begeleiding en speciaal onderwijs.

Door de stelselwijzigingen worden gemeenten verantwoordelijk voor het vormgeven van de juiste ondersteuning. Met deze brochure wil het netwerk Gewoon meedoen gemeenten informeren en waar nodig ondersteunen bij het vormgeven van hun beleid.

De organisaties binnen het netwerk vertegenwoordigen zowel algemene als gespecialiseerde voorzieningen die lokaal en/of regionaal werken voor jongeren met een LVB. Het landelijke netwerk Gewoon meedoen heeft de gehele keten van begeleiding, ondersteuning, behandeling en zorg voor jongeren met een LVB onder de loep genomen. Het resultaat is een gezamenlijk

uitgewerkte integrale aanpak. Een aanpak waarbij algemene en gespecialiseerde voorzieningen op lokaal niveau samen met gemeenten uitwerking geven aan de adequate ondersteuning van jongeren met een LVB. De aanpak richt zich op het versterken van de eigen kracht van jongeren met een LVB in hun eigen omgeving. Daarbij wordt gebruik gemaakt van algemene voorzieningen als het kan en gespecialiseerde voorzieningen als het moet. Dit stimuleert hun zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie. Bovendien werkt deze aanpak preventief waardoor maatschappelijke uitval en de daarbij behorende kosten van de bestrijding van overlast, criminaliteit, voortijdige schooluitval en werkloosheid worden voorkomen¹.

De aanpak kent drie pijlers. Elke pijler wordt geïllustreerd met een casus uit de praktijk. Hierdoor wordt zichtbaar met welke problematiek deze jongeren te maken hebben en hoe de integrale aanpak voorkomt dat ze tussen wal en schip vallen.

---

¹ Uit de maatschappelijke businesscase van MEE (MEE als Publieke Waarde, Ernst & Young juni 2010) en de maatschappelijke businesscase van Integrale vroeghulp (IVH) (Het kind centraal, Vroeg Voortdurend en Integraal, juli 2010) blijkt dat iedere geïnvesteerde euro in IVH en cliëntondersteuning meerdere euro's oplevert.

5. Integrale aanpak in drie pijlers

Jongeren met een LVB willen gewoon meedoen in de samenleving. Zij hebben veel mogelijkheden om zich te ontwikkelen, maar daar hebben ze op gezette tijden wel de juiste (informele en professionele) ondersteuning bij nodig. De integrale aanpak zoals door het netwerk is uitgewerkt, bestaat uit drie pijlers:

1. VROEGTIJDIGE SIGNALERING

Professionals die werkzaam zijn in de algemene voorzieningen moeten leren om jongeren met een LVB te herkennen en ze moeten weten hoe zij met hen kunnen communiceren. Dit werkt preventief. Hoe eerder een LVB herkend wordt en hoe eerder er op ingespeeld wordt door ouders en professionals, hoe meer problemen op latere leeftijd kunnen worden voorkomen. Veel gedragsproblemen komen immers voort uit het feit dat jongeren met een LVB overvraagd worden. Daardoor lopen zij op hun tenen en ontwikkelen zij gedragsproblemen. Met aandacht voor onderstaande punten kunnen jongeren met een LVB eerder worden herkend. Vanzelfsprekend kunnen de partners van het netwerk Gewoon meedoen de gemeenten voorzien van alle informatie, kennis en expertise om hieraan vorm te geven.

Aandachtspunten:

- Investeren in **vroegsignalering**. Door vroegsignalering in het Centrum voor Jeugd en Gezin, de jeugd-gezondheidszorg, de voorschoolse opvang, het welzijnswerk en op school krijgen de jongeren tijdig de ondersteuning die zij nodig hebben. Hierdoor
- kunnen zij zich optimaal ontwikkelen, hoeven zij minder gebruik te maken van zwaardere zorg en behandeling en veroorzaken zij minder maatschappelijke overlast en kosten.
- Neem de **zorgen** van ouders en professionals over de ontwikkeling en het gedrag van kinderen serieus. Organiseer een platform, bijvoorbeeld een breed overleg, waarin deze zorgen besproken kunnen worden en betrek organisaties hierbij die de expertise hebben om iets met deze zorgen te doen.
- Bevorder het gebruik van **screeningsinstrumenten** door jeugdverpleegkundigen en jeugdartsen wanneer zij zich zorgen maken over een kind. Er zijn verschillende instrumenten in ontwikkeling en deze komen op termijn beschikbaar.
- Investeer in **deskundigheidsbevordering** van professionals binnen het Wmo-loket, Centrum voor Jeugd en Gezin en andere algemene voorzieningen. De leden van het netwerk Gewoon meedoen bieden deskundigheidsbevordering, informatie, advies en consultatie. Het gaat hierbij om het herkennen en leren omgaan met een LVB en om kennis over de organisaties in de regio die betrokken kunnen worden bij de aanpak. Een sociale kaart zoals die van de GGD en MEE is daarom eveneens van belang.

Niet te zien, wel herkend

Roos (13) zit op het VMBO, verzuimt veel, is brutaal tegen leerkrachten, heeft vaak ruzie en haar leerprestaties zijn slecht. Het is opvallend dat Roos regelmatig optrekt met kinderen die veel jonger zijn en kinderlijk spel en gedrag vertoont. Aan de andere kant heeft ze veel interesse in jongens, ze kleedt zich uitdagend en maakt zich zwaar op. Vaak hangen oudere jongens om het schoolplein waarmee ze achter op de scooter wegrijdt. Roos komt steeds vaker met sieraden en dure kleren op school. Leerkrachten en het jongerenwerk maken zich zorgen om mogelijke betrokkenheid in het circuit van loverboys.

Roos wordt, met toestemming van de ouders, als zorgleerling besproken in het zorgadviesteam (ZAT) van de school. De cliëntondersteuner, specifiek gericht op mensen met een beperking, is hierbij aanwezig. Zij signaleert de gedragsuiters van Roos en adviseert een psychologische test. De ouders stemmen hier mee in. Uit de test blijkt dat Roos een IQ van 64 heeft.

Roos wekt met 'haar vlotte babbel' verwachtingen die ze niet kan waarmaken. Ze wordt overvraagd door anderen, omdat zij haar inschatten op een normale intelligentie. Dit leidt vaak tot bestraffen en/of corrigeren. Dit maakt Roos onzeker en gefrustreerd waardoor ze negatief gedrag ontwikkelt. Vanwege haar mooie verschijning krijgt ze positieve aandacht en daarmee bevestiging van jongens, maar ze overziet de consequenties niet. Haar ontwikkelingsleeftijd ligt nu eenmaal een stuk lager dan haar kalenderleeftijd.

De cliëntondersteuner nodigt de ouders van Roos uit op school om de testresultaten en de consequenties voor haar schoolniveau te bespreken. De ouders zijn geschokt en boos, maar herkennen het probleemgedrag ook in de thuissituatie. Er worden een aantal gesprekken gevoerd met de ouders waarbij de cliëntondersteuner uitleg geeft over verschillende vormen van intelligentie. Er volgt uitleg over hoe het verschil tussen kalender- en ontwikkelingsleeftijd

bij mensen met een verstandelijke beperking werkt. Ook wordt dieper ingegaan op het psychologisch onderzoek. Langzaam dringt het tot de ouders door dat er een relatie is tussen het gedrag van Roos en haar beperking.

Uiteindelijk wordt er voor gekozen dat Roos naar het Praktijkonderwijs gaat in een ander deel van de stad. Aanvankelijk is er veel weerstand bij Roos, maar na enige tijd voelt ze zich prettig op haar nieuwe school. De andere benaderingswijze, met lessen meer gericht op de praktijk, maakt dat Roos veel beter 'scoort'. Voor het eerst doet ze succeservaringen op en daar groeit ze van. Er ontstaat een concreet beroepsperspectief. Ze wil graag de verzorging in wat ook haalbaar is binnen haar mogelijkheden. Ze weekt zich langzaam los van haar vorige vriendengroep, legt nieuwe contacten binnen school en gaat met vriendinnen sporten en bij een majoretteclub.

Door de vroegtijdige signalering en de samenwerking tussen de ouders, de school en andere instanties, is voorkomen dat Roos in het loverboy-circuit en de criminaliteit terecht is gekomen en dat zij de school voortijdig verlaten heeft.

2. DUURZAME (GEZINS)ONDERSTEUNING

Na tijdige signalering is een adequate ondersteuning essentieel. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de organisatie van de ondersteuning. Goede ondersteuning is een kwestie van maatwerk en moet gericht zijn op het versterken van de eigen kracht en het sociaal netwerk van jongeren met een LVB. In eerste instantie wordt de ondersteuning gezocht binnen het eigen gezin, bij de familie en vrienden en in de informele sfeer, bijvoorbeeld vrijwilligers. Indien nodig wordt een beroep gedaan op algemene voorzieningen. Op deze manier is de ondersteuning in de directe omgeving georganiseerd. Alleen wanneer dit onvoldoende resultaat heeft, is de inschakeling van gespecialiseerde organisaties nodig. Gespecialiseerde organisaties kunnen algemene voorzieningen helpen bij het vormgeven van de juiste ondersteuning. Is ook dat niet voldoende en is tijdelijk gespecialiseerde zorg nodig, dan wordt deze ondersteuning in de directe omgeving van de jongeren aangeboden. Met de onderstaande aanbevelingen kunnen gemeenten goede ondersteuning organiseren:

- Breng **de ondersteuningsbehoefte en ondersteuningsmogelijkheden** van jongeren met een LVB in kaart. Insteek is om hierbij primair uit te gaan van hun eigen kracht en de mogelijkheden van hun sociaal netwerk en informele ondersteuning.
- Wees alert op **specifieke transitiemomenten** van jongeren. Bijvoorbeeld de overgang van voorschool naar school, van basisschool naar vervolgonderwijs,

van school naar werk, naar een nieuwe woon-situatie, het aangaan van relaties, scheidingen, overlijden, etc. Al deze transitiemomenten vragen om aanpassingen in het gedrag die voor jongeren met een LVB minder gemakkelijk zijn dan voor andere jongeren.

- Organiseer **goede samenwerking** tussen algemene en gespecialiseerde voorzieningen en betrek ook de verantwoordelijke samenwerkingsverbanden van het Passend Onderwijs hierin. Door deze samenwerking kunnen jongeren in hun eigen omgeving geholpen worden en kan het principe 'algemeen als het kan en specifiek als het moet' daadwerkelijk vorm krijgen.
- Geef jongeren met een LVB die zich moeilijk staande kunnen houden een **vaste contactpersoon**. Een LVB en de beperkte sociale redzaamheid heb je levenslang. De beperking brengt met zich mee dat veranderingen en nieuwe situaties steeds weer nieuwe vragen en onzekerheden oproepen. Deze jongeren zijn dan ook gebaat bij een vaste contactpersoon waar zij terecht kunnen met vragen, maar die zelf ook een vinger aan de pols houdt. De vaste contactpersoon is in eerste instantie een vertrouwenspersoon uit de eigen omgeving. Echter op de achtergrond is een professional nodig. De relatie met deze professional is langdurig, maar de interventies zijn over het algemeen kortdurend en licht van aard.

Het geheel is meer dan de som der delen

Danny is 23 jaar. Hij woont bij zijn moeder, zijn jongere broer Mike en zusje Chantal in Amsterdam. Vader is uit beeld. Danny en zijn broer hebben allebei een licht verstandelijke beperking (LVB). Zijn zusje heeft een IQ dat lager ligt dan 70. Bij zijn moeder is ook een vermoeden van een LVB. Lezen en schrijven gaat lastig en ze heeft veel moeite om haar kinderen op te voeden.

De maatschappelijke dienstverlening betreft de cliëntondersteuner voor mensen met een beperking bij het gezin. Hoewel Danny 23 jaar is, functioneert hij op het niveau van een 11-jarige. Hij heeft geen werk en zit de hele dag thuis op de bank. Het enige waar hij veel tijd aan besteedt, is muziek luisteren. Zijn opleiding aan het ROC richting metaal heeft hij afgerond. Danny heeft geen idee wat hij wil, wat hij kan en welke stappen hij moet ondernemen om aan het werk te komen.

Vanwege zijn beperking begrijpt Danny niet alles, hij neemt moeilijk zelfstandig beslissingen en zijn leerbaarheid is beperkt. Hij denkt concreet en alleen in de korte termijn. Hij overziet de gevolgen niet van zijn handelen op langere termijn. Bijvoorbeeld: 'Ik heb nu geld, ik kan nu dus uitgeven.' 'Ik snap het niet, dus ik stop ermee.' 'Mijn band is lek, dus ik kan niet naar mijn werk.' Zelf tot andere oplossingen komen, gaat moeizaam.

Het jongerenwerk, maatschappelijk werk en de cliëntondersteuning zetten samen met Danny alles op een rijtje: wat Danny kan, wil en wat hij daarbij nodig heeft. Door hierover te praten en na te denken, raakt Danny gemotiveerd. Aan de hand van sociale netwerkmethodieken wordt geïnventariseerd hoe het informele netwerk van Danny versterkt kan worden. Na een netwerkberaad blijkt een vriend bereid om twee keer in de week met Danny te gaan fitnessen. Een neef wil een keer in de week met hem gaan darten in het buurthuis. Ook zijn passie voor muziek blijft niet onopgemerkt: een vrijwilliger van de vrijwilligers-

centrale wil samen met hem in een brassband in het buurthuis spelen. Via het jongerenloket wordt gekeken of er een geschikte werkplek voor Danny te vinden is. Via zijn eigen netwerk zijn inmiddels twee oriëntatiedagen gepland met een fietsenmaker in de buurt.

Mike (18) is het broertje van Danny. Een hele actieve knul die veel op straat is. Hij heeft zijn school niet afgemaakt en heeft veel schulden. Eerste prioriteit is dat Mike zijn schulden snel aflost en voorkomt dat hij nieuwe schulden maakt. Het maatschappelijk werk schakelt de schuldhulpverlening in. Ook meldt zij hem aan bij het project Papermates in Amsterdam. Dit is een project dat door de gemeente Amsterdam wordt gesubsidieerd waarbij de maatschappelijke dienstverlening, een vrijwilligerscentrale en de cliëntondersteuning samenwerken om mensen met een LVB te helpen de financiën op orde te houden. Mike wordt gekoppeld aan een vrijwilliger die wekelijks langskomt om hem te helpen met zijn financiën. Mike volgt een cursus 'Grip op de knip', die gezamenlijk gegeven wordt door de cliëntondersteuning en de sociaal raadslieden. De medewerkers van de schuldhulpverlening en de vrijwilliger zijn getraind door de cliëntondersteuning in het leren herkennen, communiceren en omgaan met jongeren met een LVB.

Dankzij de samenwerking met de jongerenwerkers, is voor Mike een stageplaats geregeld zodat hij straks zijn school af kan maken.

De moeder krijgt opvoedingsondersteuning zodat ze leert hoe ze het beste met haar kinderen kan omgaan op lastige momenten. Ook spreken de cliëntondersteuner en de moeder af om contact te houden, vooral op belangrijke momenten in het leven van de kinderen. Bijvoorbeeld wanneer de jongens straks op zichzelf willen wonen of als er sprake is van schoolkeuze en werkplek voor haar dochter. Voor alle gezinsleden is het een geruststellend idee dat er altijd iemand is op wie zij terug kunnen vallen.

3. GESPECIALISEERDE ONDERSTEUNING ALS HET MOET

Algemene voorzieningen kunnen, ook in samenwerking met gespecialiseerde voorzieningen, niet alle problemen oplossen. De gedragsproblematiek van een jongere met een LVB kan uit de hand lopen en ontsporen tot ernstige agressie, criminaliteit, depressie of verslaving. De situatie in het gezin kan onhoudbaar zijn door psychiatrische problemen of een LVB bij de ouders zelf. Juist deze gezinnen moeten door hun meervoudige problematiek, aanspraak kunnen maken op meer gespecialiseerde vormen van hulp. Deze hulp wordt geboden in de context van het gezin en in het directe sociaal netwerk. Dit zijn de mogelijkheden:

- **Orthopedagogische behandelcentra** met specifieke deskundigheid in de behandeling en begeleiding van jongeren met LVB en gedragsproblematiek. De behandelcentra zijn verspreid over het land en functioneren als expertisecentrum voor een regionaal werkgebied. De behandelcentra bieden behandeling en begeleiding aan ruim 13.000 cliënten.
- Multifunctionele **centra voor LVB en psychiatrische stoornis**. In de praktijk blijkt dat jongeren met een LVB drie tot vier keer meer kans hebben om een psychiatrische stoornis te ontwikkelen. Het gaat om vormen van autisme, ADHD, depressie en angst- en gedragsstoornissen. Voor de behandeling hiervan is de expertise van de behandelcentra gekoppeld aan de discipline kinder- en jeugdpsychiatrie. Onder de naam MultiFunctionele Centra (MFC) opereren veertien samenwerkingsverbanden om aan deze doelgroep een combinatie van psychiatrische behandeling en orthopedagogische zorg te bieden.
- Veel instellingen voor gehandicaptenzorg hebben ook een aanbod voor jongeren met een LVB. Het aanbod bestaat uit **gespecialiseerde begeleiding voor kind en gezin**, dagbesteding en logeeropvang en training en begeleiding bij zelfstandig wonen.
- **William Schrikker Groep (WSG)** is er voor jongeren met een beperking die bescherming en ondersteuning nodig hebben. De WSG bestaat uit vier zelfstandige onderdelen: Jeugdbescherming (specifieke deskundigheid bij de uitvoering van kindbeschermingsmaatregelen), Jeugdreclassering (begeleiding jongeren met een LVB die strafbare feiten hebben gepleegd), Pleegzorg (begeleiding van pleeggezinnen van kinderen met een LVB) en het Expertisecentrum (overdracht van kennis en vaardigheden op het gebied van jeugdzorg en gehandicaptenzorg).
- **Speciaal onderwijs** voor jongeren met een LVB en bijkomende problematiek. Het principe van één kind, één gezin, één plan krijgt betekenis door samenwerking tussen zorg en onderwijs in ZIOS (Zorgstructuren In en Om de School) en ZAT's (Zorgadviesteams).
- Een deel van de jongeren met een LVB maakt gebruik van algemene en gespecialiseerde vormen van (gesloten) **jeugdzorg en jeugd-GGZ** (schatting 25%).

Van het pad af op het juiste spoor

Shayenne is 16 jaar en woont bij haar moeder en twee halfbroers. De drie kinderen hebben elk een andere vader. Shayenne heeft een licht verstandelijke beperking (LVB, IQ 77). Ze is gediagnosticeerd met een posttraumatische stressstoornis, ADHD en een agressieve gedragsstoornis (ODD). Dit betekent dat Shayenne ernstige gedragsproblemen heeft: ze gaat volledig haar eigen gang, accepteert geen grenzen en regels en is extreem agressief. Ze is vaak betrokken bij vechtpartijen en zorgt voor overlast op straat. Ze heeft veel contacten met criminele jongeren en begeeft zich vaak in gevaarlijke situaties. Shayenne gaat al een jaar niet naar school en blowt. Moeder heeft een licht verstandelijke beperking (IQ 78) en psychiatrische problematiek. Moeder zit in de bijstand. Ze heeft veel schulden en een forse huurachterstand waardoor ze in de schuldhulpverlening zit. Moeder is niet in staat om regels en grenzen te stellen aan het gedrag van haar kinderen. Ze heeft het gevoel dat het niet uitmaakt wat ze doet of zegt omdat Shayenne toch wel haar eigen gang gaat. Moeder geeft aan dat ze Shayenne heeft opgegeven en vindt dat Shayenne maar moet doen wat ze denkt dat goed is.

Vanwege de gedragsproblemen van Shayenne en de onmogelijkheden van moeder om een positieve invloed op het gedrag van Shayenne uit te oefenen, is er een ondertoezichtstelling uitgesproken. De gezinsvoogd, gespecialiseerd in het werken met kinderen en/of ouders met een LVB, komt regelmatig in het gezin en zorgt voor hulpverlening. Moeder vindt het goed dat ze hulp krijgt. Er wordt intensieve opvoedondersteuning ingezet. Vijf keer per week komt er iemand bij het gezin thuis en zij zijn ook in de weekenden bereikbaar voor moeder en Shayenne. De intensieve opvoedondersteuning wordt geboden door een instelling die gespecialiseerd is in het werken met kinderen en/of ouders met een LVB. Moeder en Shayenne hebben door hun licht verstandelijke beperking

veel oefening en herhaling nodig om nieuw gedrag en nieuwe vaardigheden aan te leren en zich eigen te maken, maar ook toe te kunnen passen. De hulpverlening zal gedurende lange tijd het gezin intensief moeten blijven ondersteunen.

De halfbroertjes van Shayenne hebben ook een licht verstandelijke beperking. Een van haar halfbroertjes (11 jaar) is gediagnosticeerd met ADHD. Moeder ervaart ook problemen in de opvoeding van haar zoons. Zij geeft aan dat ze het moeilijk vindt om alles in de opvoeding alleen te moeten doen. Er wordt een Eigen Kracht Conferentie gehouden om het netwerk van moeder en Shayenne mee te laten zoeken naar oplossingen. Er vindt een breed overleg plaats tussen alle betrokken instanties (o.a. gezinsvoogd, politie, school, begeleiding thuis, weekendopvang) om ervoor te zorgen dat alle ingezette hulp goed op elkaar is afgestemd.

Om ervoor te zorgen dat Shayenne weer naar school gaat, wordt er naast een ondertoezichtstelling ook een jeugdreclasseringsmaatregel opgelegd. Shayenne zal na schooltijd naar de naschoolse dagbehandeling gaan. Daar zal gewerkt worden aan haar gedragsproblemen. Shayenne gaat eens in de twee weken een weekend naar logeeropvang voor jongeren met een LVB om haar ook in de weekenden structuur, regels en grenzen te bieden en om de thuissituatie te ontlasten. Ook voor het halfbroertje van Shayenne wordt naschoolse dagbehandeling ingezet.

6. Wij hebben de kennis en expertise voor u

De (branche)organisaties binnen het netwerk Gewoon meedoen bestaan uit cliëntenorganisaties, cliëntondersteuners, algemene voorzieningen en gespecialiseerde voorzieningen. Zij vertegenwoordigen regionale en lokale instellingen die zich inzetten voor het versterken van de eigen kracht en het zoveel mogelijk benutten van de mogelijkheden van het netwerk van jongeren met een LVB. Zij hebben veel kennis en expertise opgebouwd en willen deze graag met u delen. Dit komt ten goede aan het (maatschappelijk) functioneren en het welzijn van jongeren met een LVB en hun omgeving. Bovendien werkt het preventief en dus kostenbesparend.

7. Wij denken graag met u mee

Ook in uw gemeente wonen jongeren met een LVB. Jongeren die levenslang en levensbreed ondersteuning, aandacht en begeleiding nodig hebben. Onze lokale en regionale instellingen willen hun kennis en expertise graag inzetten om uw gemeente te ondersteunen bij het ontwikkelen van beleid dat erop is gericht om jongeren met een LVB optimale kansen te bieden.

Wilt u hier meer over weten? Wilt u meer inzicht in de problematiek? Wilt u informatie over het belang van preventie en over hoe te voorkomen dat jongeren met een LVB straks tussen wal en schip vallen? U kunt rechtstreeks contact opnemen met de lokale en regionale instellingen. Wilt u meer informatie over het landelijk netwerk Gewoon meedoen? Neemt u dan contact op via e-mail: netwerkgewoonmeedoen@meenederland.nl

8. Het netwerk Gewoon meedoen

Platform VG

Platform VG is de koepel van organisaties voor belangenbehartiging van mensen met een verstandelijke beperking, hun ouders en vertegenwoordigers. Landelijke cliëntenorganisaties en ouderverenigingen zijn aangesloten bij Platform VG.

Platform VG zet zich in voor de collectieve belangenbehartiging, terwijl de aangesloten organisaties de individuele belangen van hun leden behartigen.

Gezamenlijk werken wij aan onze missie: een goed leven voor mensen met een verstandelijke beperking.

LFB

De LFB is de belangenorganisatie dóór en vóór mensen met een verstandelijke beperking. De LFB is een unieke organisatie waarin mensen met een verstandelijke beperking zelf aan het werk en aan het woord zijn in de belangenbehartiging. De LFB-medewerkers zijn op lokaal, regionaal en landelijk niveau actief met het versterken van mensen met een verstandelijke beperking.

MEE Nederland

MEE ondersteunt mensen met een beperking en hun netwerk op alle levensgebieden en in alle levensfasen zodat zij naar vermogen kunnen meedoen in de samenleving. Wij zijn onafhankelijk en staan naast de cliënt. Wij helpen zijn eigen kracht te versterken en de mogelijkheden van zijn netwerk te benutten. Dit vergroot zijn zelfredzaamheid en kwaliteit van bestaan. Wij werken hierin nauw samen met algemene voorzieningen en gespecialiseerde voorzieningen. Onze kennis en ervaring zetten wij in om de samenleving beter in te richten voor mensen met een beperking. Zo maakt MEE meedoen ook echt mogelijk.

PO-Raad

De PO-Raad is de sectororganisatie voor het primair onderwijs. De vereniging behartigt de gemeenschappelijke belangen van de schoolbesturen in het basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs. De PO-Raad richt zich op de drie grote domeinen: bekostiging, werkgeverschap en de hoofdlijnen van het onderwijsbeleid. Door middel van bezoeken, netwerkbijeenkomsten en de Algemene Ledenvergadering zijn leden betrokken bij de standpuntbepaling van de PO-Raad.

MOgroep

De MOgroep is de brancheorganisatie voor Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening met onder meer Algemeen maatschappelijk werk (AMW) en buurt- en jeugdwerk. Welzijnswerk biedt laagdrempelige begeleiding en versterkt de eigen kracht van mensen in hun eigen leefomgeving met behulp van informele zorg en het sociale netwerk. Zo kunnen ook mensen met een beperking sociaal functioneren: van werk tot formulierhulp. Welzijn betreft mensen bij buurtactiviteiten en werkt aan talentontwikkeling. Als nodig werkt welzijnswerk nauw samen met andere maatschappelijke voorzieningen en gespecialiseerde zorg.

Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN)

De Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland, www.vgn.nl, is de landelijke brancheorganisatie voor zorgaanbieders in de gehandicaptenzorg. De aangesloten instellingen geven zorg en ondersteuning aan mensen met een verstandelijke, lichamelijke, zintuiglijke en/of communicatieve beperking en hun directe omgeving. Een aantal instellingen richt zich specifiek op kinderen en jongeren met een licht verstandelijke beperking (LVB) en ernstige gedragsproblematiek. Zij kunnen voor een gespecialiseerd aanbod van behandeling en begeleiding terecht in de Orthopedagogische Behandelcentra, verenigd in het VOBC (www.lvgnet.nl). Kijk voor het aanbod in uw gemeente op de zorgportal: www.kiesbeter.nl/zorgverleners/gehandicaptenzorg

Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ)

Het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ) is het innovatie- en kenniscentrum voor de Jeugdgezondheidszorg (JGZ). Het NCJ verbindt iedereen die kan bijdragen aan de jeugdgezondheid. Professionals met ervaring uit de praktijk. Managers en beleidsmakers die vernieuwing in hun organisatie de ruimte geven. Belangenverenigingen die spreken namens ouders en kinderen. Het NCJ brengt mensen met elkaar in gesprek, belicht nieuwe ideeën en initiatieven en creëert een klimaat voor constructieve uitwisseling van ervaringen, met aandacht voor preventie en de totale context van het kind.

ActiZ

ActiZ creëert randvoorwaarden voor het ondernemerschap van aanbieders van zorg in verpleeg- en verzorgingshuizen, thuiszorg (waaronder Thuisbegeleiding), kraam- en jeugdgezondheidszorg. Visie en missie: Het ondernemerschap staat centraal in de branche. Om te kunnen ondernemen is ruimte nodig: om te experimenteren, te vernieuwen en te verbeteren.

GGD Nederland

De ruim 400 Nederlandse gemeenten hebben de wettelijke taak om de gezondheid van burgers te bevorderen en beschermen tegen ziekten en calamiteiten. Deze taak is neergelegd bij de GGD. De "GGD" zelf staat voor Gemeentelijke of Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst. De GGD'en vormen een landelijk dekkend netwerk. GGD Nederland is de koepelorganisatie van de GGD'en. De organisatie waar kennis en informatie actief worden verzameld en uitgewisseld. Hierdoor ontstaat een unieke bron van onafhankelijke informatie over de gezondheidssituatie in Nederland.

VOBC

De Vereniging Orthopedagogische Behandelcentra is het samenwerkingsverband van instellingen voor behandeling en begeleiding van kinderen en jongeren met een licht verstandelijke beperking en ernstige gedragsproblematiek.

William Schrikker Groep (WSG)

De William Schrikker Groep is een landelijk werkende instelling voor jeugdbescherming, jeugdreclassering en pleegzorg. We richten ons op kinderen met een beperking of chronische ziekte, maar ook op kinderen van ouders met een beperking. Wanneer in de thuissituatie ernstige opvoedingsproblemen ontstaan bieden we hulp, advies en ondersteuning. Dat doen we al 70 jaar. De William Schrikker Groep bestaat uit de zelfstandig opererende onderdelen Jeugdbescherming, Jeugdreclassering, Pleegzorg en Expertisecentrum. Elk onderdeel heeft haar eigen specialisme en wordt ondersteund door een vijfde zelfstandig onderdeel, het Servicecentrum.

9. Colofon

Tekst en samenstelling

Het netwerk Gewoon meedoen

Eindredactie en productie

Elvira Draijer | William Schrikker Groep

Kyra van der Meulen & Annette Abels | MEE Nederland

Dianne van der Veen | VGN

Fotografie

Inge Hondebrink, Hans Oostrum Fotografie

Ontwerp

Lawine grafisch ontwerp | Utrecht

Druk

Zuidam & Uithof | Utrecht

Dit is een uitgave van het netwerk Gewoon meedoen.

Er is geen relatie tussen de personen op de foto's en de personen in de verhalen.

© juni 2012, het netwerk Gewoon meedoen

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, kopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het netwerk Gewoon meedoen.

netwerkgewoonmeedoen@meenederland.nl
